

ВЪРЗАН МОСТ, ИЗВЪРЗАНИ ОБУВКИ
„МОЖЕ ДА ГОВОРИ БЪЛГАРСКИ. ТОВА Е COOL!“

Даниела Горчева

Нидерландия

Като печатно издание списание „Диалог“ излизаше десетина години и рубриката „Смехурко“ бе любимата на малки и големи. Тя бе открита в брой втори на списанието с призива читателите да изпращат в редакцията езиковите находки и остроумия на своите деца. Мнозина ми пишеха, че „Смехурко“ бил в състояние да оправи и най-лошото им възможно настроение и да ги разсмее с глас.

Отначало „Диалог“ бе създаден с идеята да се разпространява сред живеещите в Нидерландия, Белгия и Люксембург българи, но списанието бързо намери свои абонати не само сред сънародниците, пръснати във всички държави на петте континента, но и сред българите в България. Така че билингвистичните „недоразумения“, характерни за деца, които усвояват едновременно два или повече езика като родни, далеч не бяха единствените бисерчета в рубриката. Детският поглед към света изненадваше и освежаваше и нашите възприятия, припомняйки ни понякога по чудноват начин етимологията и смисъла на думите. Като едни малки словотърсачи, на които би завидял и сам Иван Богоров, децата изковаваха чудни неологизми и ни връщаха усещането за красотата на езика. По разбираеми причини моят син Тервел и неговите приятелчета, които за тези десетина години пораснаха заедно с „Диалог“, бяха основните автори на тези бисери на детската реч и на забавните, а често и мъдри детски разсъждения. Приятно четене.

Сам намислена дума

По телевизията дават The Muppet Show.

– Мъпет – това е сам намислена дума – обяснява Тервел нещо неологизма, съставен от две други английски думи marionette (марионетка) и puppet (кукла).

Полулетен

– Мамо, кога ще стана полулетен? – пита Борис майка си.

Нищо ѝ няма!

Подават на Алек препечена филийка, тънко намазана с масълце, което се е стопило. Той я разглежда и недоволно казва:

– Ама на тая филия нищо ѝ няма!

Тези дупки хич не внимават

Катя и Павел (3,5 г.) вървят из разкопания столичен квартал „Надежда“.

– Внимавай, дупка! – предупреждава Катя малкия си син, който иска да крачи самостоятелно.

Въпреки това Павел се спъва, пада ... и се изправя сърдито:

– Аз внимавам – оправдава се той, – но тези дупки хич не внимават!

Само да порасна!

- Не се цапай и не рови по боклуците! – карат се на Стефчо.
- А той защо рови? – пита Стефан не без завист в гласа, сочейки един възрастен човек. Обясняват му, че чичкото сигурно е бездомник и това е много тъжно.
- Аз като стана бездомник, ще си ровя в кофите за боклук, колкото си искам! – заканва се Стефчо най-тържествено.

Да се зареди

Петгодишният Виктор е болен и ще го водят на лекар. Точно преди да тръгнат, той тича в банята и повръща. Майка му го пита дали вече е по-добре и дали е готов да тръгват, а той отговаря:

- Чакай малко да се зареди повръщането.

Тъй де

– Защо да си мия очите, аз виждам – протестира Кирил, когато майка му го подканва да става и да си мие очичките.

Без презрамки

Марта се вози обикновено на тролей с майка си, но сега чакат автобус. Автобусът идва и тя, много учудена извиква:

- Аууу, тролейчето си е загубило презрамките!

Коремчето ми мрънка

Гладен съм! – оплаква се Тервел (6 г.) и пояснява – Коремчето ми мрънка!

И на мен ми е жалко

Скъсал си си панталона – забелязвам аз. – Жалко!

- И на мен ми е жалко – утешава ме Тервел.

И съседите

Десетгодишната Дени брои колко пъти вече са се местили в ново жилище и пита:

- А другия път като се местим, може ли да вземем и съседите?

Ало-кол

Стоян отхапва от един бонбон с алкохол и констатира загрижено:

- Ауу... тук има ало-кол!

В баната да се потоплям!

- Мамо – моли Тервел вечерта, – напълни ми баната, да се потоплям!
- Ваната или банята? – смея се аз. – И не разбрах дали искаш да се стоплиш или да се потопиш?
- Мамо! – сърди се Тервел. – Не е смешно! Искам да се потоплям в баната!

Да те настрелят

Помагам на Тервел с вечерното къпане. Бързам, а Тервел се забавлява под душа.

– Вдигни си ръцете! – казвам.

– Какво, какво? – не чува той заради шума на водата.

– Горе ръцете! – командвам шеговито. Тервел веднага подема играта: – Горе ръцете!

Ще настрелям те!

– Ще ме застреляш с твоя български – смея се аз.

– Да, да – отговаря ми моят всезнайко, – не е „застрелям“, защото ще те напръскам с вода и значи е „настрелям“.

Всеки път с хубава „смешка“

Влизам в стаята и разсеяно търся нещо. Петгодишният Тервел ме подкача:

– Мамо... забрави нещо!

– Какво? – питам

– Забрави смешката. Искam всеки път да имаш хубава смешка!

Включвам, че иска да каже „усмивка“ и избухвам в смях.

Доволен, че ме е разсмял, Тервел забелязва:

– Е, аз исках малка смешка, но и голяма може.

Обяснявам му, че той е една мила смешка с неговия български и че се казва усмивка. На другия ден, запомнил урока той ме пита:

– Мамо, къде ти е усмивката или искаш да казвам пак някоя смешка?

Следващия път – умната!

– Тази ти е третата ракия – напомня майката на Борис на съпруга си не без укор. Борис поглежда баща си със съчувствие и му казва:

– Друг път като се жениш, си вземи жена, която не може да брои.

А кой е Батман?

Приятели разглеждат снимки на Добринка. На една от тях тя е с тогата си на съдия. Детето им гледа учудено и я пита:

– А кой е Батман?

А другите си имат...

Родителите получават съобщение, че в училище са открили въшки. Вечерта, докато майката на Малена ѝ преглежда косата, Малена я инструктира:

– Гледай добре да намериш една въшка, после да търсим и другите...

Накрая, силно разочарована, че майка ѝ не е намерила нито една въшка, въздиша:

– А другите деца си имат...

Така, де. Щастливци.

Недоверие

Дени се учи да плува. Майка ѝ търпеливо обяснява: „Не се страхувай от водата, трябва да ѝ вярваш!“ Дени отговаря разумно:

– Аз на водата вярвам. Не вярвам на потъването!

А ако е случайно нарочно?

Майката на Деница счупва чиния. „Е, нищо, – успокоява се тя – счупеното носи късмет!“
Дени реагира веднага:

- Тогава може ли да счупя този буркан?
- Важи само, ако е счупено случайно – обяснява майка ѝ.
- А ако е случайно нарочно...?

С моя сам дракон

– Петнадесет дракони вече пребихме с моя сам дракон – развълнувано ми обяснява Тервел, докато щрака на поредната игра.

И добавя:

- Аз имам мой дракон и съм му треньор.

Сърдит на мен сам

Аз бях сърдит на мен сам...

Вързан мост

Обяснявам на Тервел, че обичам Родопите, където сме скитали по горите и сме пресичали реката по вържени мостове.

– Знам, знам – прекъсва ме 6-годишният многознайко. – Обичаш Родопите, защото там има вързан мост.

Сурова вода

– Водата в морето е сурова – констатира четиригодишният Митко, току-що върнал се от морето.

Билингвистични находки

Вероник (6 г.) от Амстердам е решила трудния избор между ябълка (бълг.) и appel (нидерландски.). Ябълката се отхапва, нали? Ето чудесната дума на Вероник – апелка.

Ям, ядох

То не е лесно. Има и такива глаголи – неправилни и трябва да се изправят.
Затова Тинка упорито казва не „ядох“, а „ях“.

Поспахме се

Събота сутрин. Тервел се гушва до мен в леглото и изведнъж скача разтревожено:

- Мамоооо, мамоооо, ние се **поспахме!**

Тези трудни глаголи

Разхождаме се с Тервел и си говорим разни работи.

– Ти **бешела** ли си навсякъде? – пита ме той дали съм обиколила всички квартали на градчето.

– Мисля, че да – казвам. – Като беше малък те разхождах с количката чак до яхтеното пристанище. Но ти не помниш, защото беше бебе.

- **Помням, помням** – уверява ме моят полиглот.

Извързали се

Сутринта настоявам Тервел да си обуе обувките, които не харесва, защото са с връзки. На обяд се връща ядосан:

– До теб (заради теб) извързаха ми се обувките!

Засмеял ги

Баща му и майка му са сърдити и не си говорят. Пепи се опитва да разведри атмосферата и изглежда успява, защото гордо докладва на баба си в другата стая:

– Аз ги засмеях!

Избъркал се

Крум бърза да разкаже какво е правил в училище, смесва холандски с български думи, спира се и казва: „Ох, избърках се.“

Обори ме, де!

Павел и баща му се борят. Борбата става сериозна, а той тържествуващо-победоносно подканя татко си:

– Хайде де, обори ме!

Времето ти изтича

След кратък спор, в който за голямо неудоволствие на Тервел заявявам, че телевизорът трябва да бъде изключен, нашият пристига с кухненския часовник за разсеяни домакини (от онези, дето дрънчат истерично – тичай, че млякото ще изкипи). Та този часовник тиктака оглушително в ръцете на петгодишния Тервел като бомба със закъснител.

– Мамо! – казва ми строго синковецът. – Виждаш ли това?

– Виждам – казвам. – Яйца ли ще вариш, та си го включил да цъка?

– Не – обяснява нашият, – това е за теб. Имаш толкова време да направиш ме доволен.

Часовникът застрашително се приближава към нулата, цъкайки укорително.

Поглеждам – времето е наистина кратко. Тогава протестирам:

– Ама, Тервел, не беше ли обратното – децата да радват майките си, за да са майките доволни, а не майките – децата?

– Мамо! – чувам отсреща. – Имаш само още пет минути да направиш ме доволен.

Иначе и утре цял ден съм сърдит!

Виждам те после

Тервел иска ножици, лепило и голям картон. На вратата закача бележка, че не може да се влиза. Забелязал леко учудения ми поглед, ме успокоява:

– Мамо, имам да правя нещо тайно! Виждам те после!

Плачай!

Обядваме с Тервел и си приказваме. Внезапно започвам да си трия окото и Тервел ме пита загрижено какво има.

– Влезе ми нещо в окото – обяснявам аз. Ами тогава плачай, съветва ме Тервел и командва:

– Плачай!

Ами не ходай тогава!

- Ела с мен! – увещавам аз Тервел да ме придружи до магазина.
- Не искам – пъшка нашият, – уморен съм. И ме гушва галъвно:
- Сърдиш ли се?
- Не – хитрувам аз, – но не ми се ходи самичка.
- Ами не ходай тогава – предлага нашият соломоновско решение.

Котка в обувки

- Кой филм ще гледате? – питам Тервел, който се кани да ходи на кино с приятели.
- Puss in Boots – отговаря ми той и бързо се поправя на български: – Нали знаеш: „Котка в обувки“.
- Не „котка в обувки“ – прихвам да се смея аз, а „Котаракът в чизми“! Не помниш ли, че съм ти чела приказката като беше малък?
- Какво е пък сега това „чизми“? – недоволничи Тервел.
- „Чизми“ е синоним на „ботуши“ – уточнявам аз.
- Ти бъди доволна – казва ми той, докато си обува обувките, – че не казах „котка в сандали“.

Не сме нормални

Клио (4 г.) се прибира от училище и казва:

- Другите деца, като се приберат къщи, и пак си говорят на фламандски, а ние навън на фламандски, къщи на френски и на български. Не сме нормални.

Е, защо тогава ходят на училище, като си знаят?

Клио (4 г.), на която са обяснили, че в училище, освен всичко друго, ще научи добре фламандски, пътува с баба си в тролея в София и изведнъж с изненада установява:

- Бабо, бабо, тук всички говорят български! Ами децата защо ходят тогава на училище?

Имаш късмет!

- Мамо, ти като беше малка, искаше ли да имаш детенце? – пита ме 6-годишният Тервел.
- Исках – отговарям.
- А защо? – иска да знае нашият.
- Ами защото си знаех, че ще имам ей такава хубаво детенце като теб – измъквам се аз от темата за инстинктите.
- Ами да, така е! – доволен е Тервел от отговора. – Имаш голям късмет с мен! От нашия клас само аз знам български... Ако имаше друго дете, нямаше да знае български и как щеше да разбирате се!

Български – толкова е cool!

Тервел (6 г.) е „дете на седмицата“. Това е някаква мила инициатива – всяко дете е веднъж годишно „дете на седмицата“ и съучениците му трябва да кажат какво харесват в него.

В края на седмицата Тервел ми носи „дипломата“ с положителните си качества, така както ги виждат съучениците му. Чета, че го харесвали, защото имал хубава косичка, правел смешки, играл добре футбол, можел да свири на флейта, защото бил добър приятел и т.н. и стигам до точка 5 или 6, в която пише: „Може да говори български. Това е cool!“

Изучили езиците

Училището на Тервел е точно до нас и всяка сутрин вкъщи идват приятелите му Мартайн, Бас и Фил да го „вземат“. Тримата седят на дивана и хрупат бисквити, докато Тервел си връзва обувките. Мартайн взема едно детско списание и се учудва: „Какво пише тук?“.

- Това е на български – казва важно Тервел.
- На мен ми харесва българският – казва стеснително Бас.
- И на мен! – въодушевен е Мартайн. И добавя:
- Аз знам малко български: „здрости“, „мамо“ и „чао“!

Другите двама повтарят след него.

– Хайде – размивам се аз, – вече може да кажете, че освен български знаете и италиански. Тръгвайте, че стана време. Чао!

Четиримата дружно ми отговарят на българо-италиански и хукват към училището.

Не са глупости, а хубави работи

Тервел и приятелят му Мартайн разглеждат една книга и се смеят.

- За какво си говорите? – любопитствам.
- За секс! – кискат се и двамата.
- Аха, – кимам аз, демек всичко ми е ясно, – говорите си глупости!
- Това не са глупости, а хубави работи! – протестираат и двамата.

И даже не плаща авторски права!

– Какво пишеш? – пита ме с любопитство един приятел на Тервел, наблюдавайки с почуда как записвам нещо в един тефтер.

– Пише всичко, каквото кажеш в тоя „Смехурко“ – обяснява му Тервел с глас на препатил. И допълва:

– Всичко, което казваш, може да се използва срещу теб. А даже не плаща авторски права.

В Рим прави като римски!

В София сме. Правя забележка на Тервел, че употребява нецензурна дума на български.

- В Рим прави като римски – отговаря ми невъзмутимо той.

Да се скриеш навсякъде!

– Видях змия, но това беше смок – разказва Борис на майка си по телефона, че с баща му забелязали смок в бунгалото им на морето. Баща му обърнал бунгалото да го търси, защото смокът бързо се скрил някъде.

- Къде? – пита майка му не без тревога.
- Беше се скрил навсякъде – отговаря Борис изчерпателно.

Заеквацията телевизор

– Мамо, телевизорът заеква – оплаква се петгодишната Роси, която гледа детски сериал, а поради смущение в сигнала говорът ту се появява, ту изчезва.

Махни му батериите!

Изнервена от плача на бебето, Роси казва на майка си:

- Защо не му махнеш батериите?

Дон Исанда де Тубиски

– Исанда от Тубиски – представя се гордо двегодишният Александър от гр. Стамболийски.

На етажката

– Къде остави книжката? – питат малката Нели. Тя сочи етажерката и казва:
– На втората етажка.

Да не те окържилят

– Не ходи в тревата! – предупреждава 4-годишният Пепи своя приятел на същата възраст. – Ще те окържилят.

Едните се женят, другите се мъжат

Четиригодишният Иво важно обяснява на сестричката си:

– Мъжете се женят, а жените се мъжат!

Градинар!

Мишо е на четири години и половина и му купуват раница, за да ходи на детска градина. Продавачката го пита:

– Ученик ли ще бъдеш?

Мишо отговаря с достойнство:

– Не, градинар.

РуснаКите са ни откраднали азбуката!

Случайно чувам как Тервел (12 г.) обяснява на един свой приятел (холандски съученик), че руснаците откраднали азбуката от българите. Тактично подсказвам от кухнята, че не са я откраднали, а сме им я дали.

И се провежда следният диалог между мен и него:

– Е, как?! Ти нали ми каза, че руснаките са взели нашата азбука !?!

– Да – казвам, – руснаците използват нашата азбука, но не са ни я откраднали, ние сме им я дали. Те просто са получили от нас азбуката и религията.

– Е, как така ще им ги дадем ей така без нищо? – възмущава се Тервел. – Те платили ли са ни азбуката? Ами тогава, значи са я откраднали.

Това е то. Дружбата си е дружба, но азбуката – с пари.